

Een document opvragen en inkijken bij een overheid.

Procedure voor Vlaamse en lokale overheden

Opgelet: dit stappenplan is gebaseerd op de Vlaamse regelgeving, met name op het 'decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur' die van toepassing is voor het opvragen van bestuursdocumenten bij lokale overheden (gemeente, OCMW, district, maar ook de gemeentelijke vzw's, de intercommunales, de polders en wateringen en de kerkfabrieken), bij provinciale overheden, en bij de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest en het Vlaams parlement. Maar ook onderwijsinstellingen, allerlei adviesorganen, Gimvindus, Aquafin, lokale overlegplatforms vallen onder deze regeling.

Daarnaast bestaat ook een regelgeving op federaal vlak, een regeling op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voor de Franse en Duitstalige Gemeenschap en voor het Waals Gewest. Hoewel voor al deze overheden dezelfde basisprincipes gelden, zijn de regelingen telkens toch lichtjes verschillend.

Ook de Europese Unie heeft regels met betrekking tot de openbaarheid van bestuursdocumenten. Ook die vallen buiten dit bestek.

Hoe gaat je hierbij te werk?

1

schriftelijke aanvraag

In beginsel moet een aanvraag schriftelijk gebeuren, dit is dus per brief, fax of mail aan de betrokken overheid gericht worden of kan ook persoonlijk overhandigd worden. De aanvrager moet zijn identiteit en adresgegevens duidelijk aangeven.

2

zich richten tot de bevoegde dienst

De eindbeslissing omtrent het inzage verlenen in een bestuursdocument berust in principe bij de hoogste ambtenaar. In de gemeente is dat dus de gemeentesecretaris. Bij de provincie is dat de griffier. Bij de Vlaamse Gemeenschap de communicatieambtenaar, bij de verzelfstandigde agentschappen en overheidsvzw's is het de voorzitter.

Men kan de aanvraag richten aan de de communicatieambtenaar van de betrokken instantie, indien er een is of rechtstreeks aan de dienst die over het gezochte document beschikt. Ambtenaren die met een aanvraag geconfronteerd worden aangaande een document dat niet bij hun dienst berust, moeten de aanvrager trouwens doorverwijzen naar de juiste dienst waar het gezochte document te vinden is.

3

de aard van het document nauwkeurig omschrijven

De aanvragers zijn op zich op zoek naar 'informatie' in verband met een dossier. Het decreet gaat echter over 'documenten'. Dat kan zowel een klassiek papieren document zijn, maar ook bijvoorbeeld landkaarten, plannen, audiovisuele documenten, electro-magnetische of elektronische dragers zijn door het decreet ontsloten.

In de aanvraag moet duidelijk aangegeven worden welk document precies gezocht wordt, maar de ambtenaren moeten daarbij behulpzaam zijn. Zij moeten de aanvrager, voor zover mogelijk, aanwijzingen geven over de documenten waarin de gezochte informatie ligt besloten. Als het verzoek om informatie te algemeen of te vaag is, kan de aanvraag onontvankelijk verklaard worden op grond van een 'kennelijk onredelijk verzoek'. Het is zeer raadzaam eerst mondeling informatie in te winnen alvorens de aanvraag op te stellen.

4

geen 'nieuw' document op vraag

Van de ambtenaren kan niet worden verwacht dat zij documenten gaan analyseren, synthetiseren of een statistische verwerking van de in de documenten besloten gegevens zouden uitvoeren. De overheid moet dus geen 'nieuw document op maat' produceren op vraag van een burger. De ambtenaren moeten wel meedelen of de gevraagde informatie in een document besloten ligt.

5

vermelden dat men zich beroept op de 'openbaarheid van bestuur'

Het is geboden in de aanvraag duidelijk te vermelden dat men de documenten wil inzien of ontvangen uit hoofde van de wettelijke en grondwettelijke regelingen inzake 'openbaarheid van bestuur'.

6

inzage of kopie

De aanvrager moet duidelijk specificeren of men enkel inzage wil hebben, dan wel of men tevens een afschrift wil ontvangen.

De betrokken overheid mag (maar moet niet) een 'redelijke kostprijs' aanrekenen voor het verstrekken van een kopie van het document.

7

Geen belang vereist

De aanvrager moet geen belang aantonen, hij moet zelfs geen reden opgeven waarom hij een bepaald document wenst in te zien, tenzij het om een document gaat waar ook persoonlijke informatie over derden in terug te vinden is. Dan moet hij kunnen aantonen dat de informatie die in het document besloten ligt hem rechtstreeks en persoonlijk kan raken, en dat de betrokken derde geen bezwaar heeft tegen openbaarmaking van het document.

Als het document ook commerciële of industriële informatie bevat moet hij ook kunnen aantonen dat de betrokken firma geen bezwaar heeft tegen vrijgeving van het gezochte document. Dit moet alreeds in de aanvraag gespecificeerd worden.

8

Antwoord- en uitvoeringstermijn

Binnen de 15 dagen na inschrijving van de aanvraag in het register, (of indien er geen register wordt bijgehouden, 15 dagen na de indiening), moet de aanvrager in kennis gesteld worden van een beslissing omtrent zijn aanvraag. Deze termijn kan met vijftien dagen verlengd worden, indien het complexe aanvraag gaat (bijvoorbeeld documenten uit uiteenlopende dossiers, een bijzonder groot volume, e.d.).

Bij een positieve beslissing moeten de copies binnen de dertig dagen aan de aanvrager bezorgd worden, of moet binnen de dertig dagen een afspraak gemaakt worden om de inzage te verlenen.

!!!

Uitzonderingsgronden

Het verzoek tot inzage kan geweigerd worden op een aantal gronden:

Er zijn een aantal absolute uitzonderingsgronden:

- als er een geheimhoudingsverplichting rust op het document;
- als de persoonlijke levenssfeer van derden in het gedrang komt (tenzij deze toestemming gegeven heeft voor het vrijgeven van het document);
- als de geheime beraadslaging van de regering geschonden zou worden;
- als het gaat om documenten uit een strafvorderingsprocedure of tuchtprocedure;

Er bestaan ook relatieve uitzonderingsgronden, waarbij een afweging moet gemaakt worden tussen het belang van openbaarmaking en het openbaar belang dat zou worden geschaad door openbaarmaking.

- als een economisch, financieel of commercieel belang van het gewest, de gemeente of een andere openbare instelling geschonden wordt;
- als het vertrouwelijk karakter van de internationale betrekkingen van de Vlaamse overheid geschaad wordt;
- als het gaat om vertrouwelijke commerciële en industriële informatie;
- als het gaat om informatie uit een rechtsprocedure;
- als het gaat om de openbare orde en veiligheid;
- als vertrouwelijkheid vereist is voor de uitoefening van administratieve handhaving, de uitvoering van een interne audit of de politieke besluitvorming.

Beroepsprocedure

Als het document niet wordt vrijgegeven, of indien er binnen de 14 dagen geen reactie komt op de aanvraag, kan de aanvrager zijn verzoek overmaken aan de Vlaamse Beroepsinstantie. Deze instantie is samengesteld uit deskundige ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De beroepsinstantie moet zich binnen de dertig dagen uitspreken over de aanvraag. Als de beslissing positief is, zal de beroepsinstantie contact opnemen met de overheid waarbij de aanvraag was ingediend om alsnog tot openbaarmaking van de gevraagde informatie over te gaan.

9

De betrokken overheid moet de beroepsbeslissing dan binnen de 40 dagen uitvoeren. Zij kan zich eventueel nog steeds beroepen op de noodzaak om de termijn te verlengen (bij omvangrijke dossiers bijvoorbeeld) tot maximum 55 dagen.

De contactgegevens van de beroepsinstantie zijn:

Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie

Afdeling openbaarheid van bestuur

Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Boudewijnlaan 30, bus 20 - 1000 Brussel

Tel.: 02-553 57 03 - Fax: 02-553 57 02 - E-mailadres: openbaarheid@vlaanderen.be

milieu-informatie

Als het verzoek tot openbaarmaking betrekking heeft op milieu-informatie, gelden in grote mate dezelfde regels.

Inzake milieu-informatie hoeft men echter in geen enkel geval een belang laten gelden.

Als het gezochte document betrekking heeft op emissies in het milieu vervallen de meeste uitzonderingsgronden.

Van de andere kant kan de overheid besluiten om milieu-informatie niet vrij te geven als dit in het belang van het milieu is, bijvoorbeeld als het gaat over de broedplaatsen van zeldzame vogels.